

НДО-Інформ

№5 (34), 2005

Спеціальний випуск Академії соціального розвитку громад

**International Federation
of Settlements and
Neighbourhood Centres**

International Federation of Settlements and Neighbourhood Centres (IFS) світова федерація, яка об'єднує національні мережі організацій аніматорів (ЦАЛ), що працюють на активізацію третього сектору та розбудову місцевих спільнот. Рух аніматорів почався майже 100 років тому в Англії і дуже швидко поширюється в усьому світі.

Вересень 2005 року є особливим для української мережі ЦАЛ: на засіданні Європейського представництва IFS в Гданську міжрегіональний Центр підтримки творчих ініціатив, який представляє національну мережу ЦАЛ, прийнято до IFS.

Україна стала першою і єдиною з країн СНД, яку прийнято до IFS.

**Українська мережа
Центрів активності
локальної**

Основні події мережі ЦАЛ

Вересень, 2005. Польща, Гданськ.

Міжнародна Конференція „Європейська школа аніматорів”

Вересень, 2005. Польща, Гданськ.

Засідання Європейського представництва IFS.

24.09.05. Польща, Гданськ.

„Польсько-українська школа аніматорів”

2004-2005 рр.

Форум ЦАЛ

липень, 2005. Польща.

Польща.

Шановні читачі!

Пропонуємо Вашій увазі другий спеціалізований випуск бюлетеню „НДО-Інформ“. на сторінках якого ми подаємо навчальний курс Академії соціального розвитку громад для «сіх зацікавлених у вирішенні соціальних проблем у місцевих громадах, а також для тих, хто прагне здійснити такі зміни, які забезпечили б сталий розвиток громадянського суспільства в Україні.

Цей випуск ми присвятили світовому руху громадських аніматорів місцевих спільнот та унікальній моделі Центру активності локальної (ЦАЛ), яка вже майже сторіччя ефективно діє в багатьох демократичних країнах та все ширше поширюється в світі.

- В чому полягає життєздатність моделі ЦАЛ?!
- Чому нею захоплюється громадськість світу?
- Чи можна впровадити модель ЦАЛ в Україні?

Сподіваємось, що відповідь на ці запитання Ви знайдете самі, переглянувши матеріали цього випуску бюлетеню.

Інформаційно-методичні матеріали щодо зазначеної тематики надалі ми розміщуватимемо на наших Інтернет-платформах

«Соціальна лабораторія» www.soclab.org.ua
«Віртуальний ресурсний центр» www.ngo.org.ua
«Третій сектор і четверта влада» www.presscat.org.ua

Платформи є відкритими для інформаційного обміну всіх зацікавлених осіб. Заохочуємо Вас до участі в віртуальних форумах, започаткувати нових форумів, розміщені інформації.

і повагою, Людмила

Станкевич,

директор проекту ЦПТІ «Академія соціального розвитку громад»,

який здійснюється за підтримки Посольства Королівства Нідерландів.

Розробка, тиражування та розповсюдження нього бюлетеню здійснені в рамках проекту Центру підтримки творчих ініціатив (ЦПТІ) "Академія соціального розвитку громад" за підтримки Посольства Королівства Нідерландів в Україні в рамках програми "Матра/КАП

Я дуже задоволений тим, цього разу до нас приєднався ще один учасник конференції організація України, а ця країна нас завжди дуже цікавила. Тепер ви новий член Федерації. І це дуже добре, адже Федерація завжди була спрямова

на залучення нових членів. Ми створюємо необхідні умови для - роботи мережі організацій в Європі, які працюють на поживлення третього сектору, розбудов} місцевих спільнот, робот} з молоддю, з людьми з обмеженими фізичними можливостями. Наш рух почався майже 100 років тому в Англії. Перші такі об'єднання згуртовували людей навколо себе, надаючи гарну освіту чи сервіс працюючим людям, людям з найнижчих прошарків соціальної дробини. І такий рух скрізь поширювався дуже швидко.

Мені здається, Україна пережила дуже визначні політичні зміни, і ці зміни принесли з собою сприятливі умови для розвитку демократії. Люди, що живуть разом на певній території, мають розбудову ванні свою громаду разом, вони мусять вчитися нести повну відповідальність за поточну ситуацію в громаді. Вони мають розбудовувати громаду, брати участь в усіх її заходах. турбуватися про всіх.

Я впевнений, для України є дуже важливим бути членом Федерації, адже ви теж є мережею організації. В нашій Федерації ми маємо членів, що представляють цілі національні мережі, а також членів-представників місцевих об'єднань громадян.

Я сподіваюсь, Україна зможе відвідувані наші зустрічі і в наступні роки. Також ми надіємось, що вступ України до Федерації стане важливим кроком в розбудові місцевого громадського руху. Він допоможе українським дещо "традиційним" об'єднанням громадян потроху перейти до використання абсолютно нових підходів в розбудові місцевих організацій та соціальної роботи. Федерація допомагатиме в цьому) процесі.

Паул Влаар, Віце-президент IFS (Європейське представництво), Нідерланди

Світовий рух аніматорів.

Вересень 2005 року є особливим для української мережі ЦАЛ: на засіданні Європейського представництва IFS в місті Гданську (Польща) Центр підтримки творчих ініціатив, який представляє мережу українських Центрів активності локальної, прийнято до IFS.

IFS - світова Федерація, яка об'єднує національні мережі організацій - аніматорів, що працюють на активізацію місцевих спільнот. Рух аніматорів почався майже 100 років тому і дуже швидко поширюється в усьому світі.

22-24 вересня в Гданську Міжнародна Конференція «Навчання та розвиток соціального аніматорства знову збирає членів IFS - представників Європейської школи соціальних аніматорів Польщі, Німеччини, Англії, Голландії, Литви, які презентували досвід діяльності різних європейських Шкіл аніматорів, обговорювали нові спільні проекти.

Цього разу за рекомендацією наших партнерів - польської громадської організації CAL Варшава), до світового руху аніматорів приєдналась мережа ЦАЛ України. Україна стала першою з країн СНД, яку прийнято до світової Федерації IFS.

Саме Центри активності локальної в багатьох демократичних країнах світу стали важливими інституціями, функціями яких є анімація місцевих спільнот. Про діяльність аніматорів ми попросили розповісти учасників Конференції:

*Флоренс Гарабедіан,
координатор IFS в
Європі.*

Я працюю зі всіма європейськими членами Федерації. Я переконалася, що існує реальний інтерес в об'єднанні, співпраці задля різних цілей. Людям подобається зустрічатися, вчитися один в одного, ділитися їхнім досвідом, створювати нові проекти та ініціативи. Моя роль як координатора - допомагати цьому. Федерація має довгу історію, довгий час її члени працюють разом. CAL в Польщі є молодим членом, вони з нами всього 5 років. Але саме вони приносять нові ідеї та підходи в мисленні Федерації. Сподіваюсь, це буде дуже корисним для всіх.

*Бохдан Скипчак,
президент Асоціації
підтримки
Варшава, Польща*

- Головне, що ми зробили - змінили підхід до нашої діяльності, завдяки чому у людей з'явилося бажання працювати по-іншому.

Коли ми починали працювати як аніматори в програмі CAL, зустрічали людей, які вважали, що нічого змінити не можна, що навколо одні лише проблеми. А ми приходили і говорили, що наша програма - це спосіб здійснення змін.

Спочатку учасники нашої програми сприймали нас з сумнівом, але в процесі 2-х річного навчання і участі в програмній діяльності, виявилось, що цей метод починає спрацювати і допомагає людям по-іншому працювати. Для них стає важливим, те, що вони роблять. В осередках культури появляються волонтери, також з'являються гроші. Але, звісно, гроші не приходять самі, потрібно просто ефективно зацікавити інших працювати таким чином, щоб показати, що такий метод може бути результативним.

Нам, польським аніматорам, демонстрували такий досвід в США, Англії, Німеччині. Тепер ми не повинні це робити з новими групами: достатньо поїхати в Бжеше, Белхатов, Квидзин, Голдап.

У нас з'явився свій власний досвід, матеріальна база, розробки, з допомогою яких ми можемо навчати інших. Ми бачимо, що подібний процес може спрацювати і в Україні. Аніматори в Україні можуть привести в рух такий самий механізм, як раніше ми зустрічались з аніматорами Великобританії, вони говорили, що їм вже не вистачає ентузіазму, як у польських аніматорів.

Точно так і ми під час Форуму побачили, з яким ентузіазмом українські аніматори отримують дипломи про закінчення польсько-української Школи аніматорів. На цей ентузіазм ми дивимось навіть з заздирістю. Нам його уже зараз не вистачає. Тому співпраця - це взаємна користь. Ми відчуваємо, як багато нас об'єднують. Тому ми можемо говорити про створення мережі співпраці, а результати цієї співпраці можуть перевершити наші очікування

*Стефан Вагнер,
Берлін, Німеччина
(Paritätische
Bundesakademie)*

Я перекопаний, то міжнародна мережа з її соціальною працею дуже важлива, адже в кожному куточку країн Європи ми маємо різні соціальні ситуації, різні культури, тому соціальні працівники в цих країнах стикаються з однією проблемою. Скрізь є бідні люди, скрізь люди мають проблеми. Самотужки вони не можуть впоратися із проблемами, сім'ї розпадаються тощо. Але з іншого боку вони використовують і різні підходи, використовуючи їхні "культурні знання".

На цій конференції ми маємо нагоду поспілкуватися один з одним, вивчити як люди працюють в інших країнах, які саме ресурси вони застосовують, чи роблять це заради грошей, чи заради ідеї. Тому ми можемо повчитися, придумати щось нове, змінити себе. Погодьтеся, набагато простіше змінювати себе, коли ти поспілкувався з людиною, що робить щось інакше. Тоді ги сідаєш і міркуєш: "а якщо я зроблю також інакше, це спрацює. Як я можу пристосуватися? Де золота середина, що краще?" Таким чином ти можеш змінитися. Такі конференції допомагають людям зустріти своїх колег з інших країн, це наче побувати на "ярмарку можливостей". Це важливо, адже світ змінюється дуже швидко. Таким чином ми можемо пристосуватися до ситуації. З іншого боку також дуже добре людям різних країн, різних культур зустрітися і навчитися розуміти один одного. Якщо вони знають один одного, вони довірятимуть. С одна річ, що нам дуже потрібна в Європі, - це мир. Конференція - це також один із шляхів до встановлення миру, дієвих шляхів, незалежно від політики і політиків. Я вважаю це найголовніша функція цієї зустрічі. І тому я тут.

*Марк Лажік,
Відень, Австрія*

Я приїхав з Відня, Австрії. Я працюю в місцевому представництві соціального центру у Відні. В нашому центрі працюють молоді і старі люди, матері і діти, волонтери.

Директор нашого центру є Секретарем в Раді Федерації. Ми є єдиною організацією в Австрії, що працює з Федерацією вже протягом 5 років. Робота з Федерацією для нас є надзвичайно важливою, адже ми обмінюємося досвідом роботи в осередках, роботи з волонтерами, вдосконалюємо методи соціальної роботи. Для мене є дуже цікавим дізнатися, як працюють наші колеги в сусідніх країнах, які методи використовують. Цікаві нові ідеї зараз надходять з Англії, Америки, Канади. Ізраїлю - гадаю, вони виявляться дня всіх нас корисними

*Людмила Станкевич,
координатор мережі
ЦАЛ,
Україна, Кіровоград*

Дякуємо нашим польським партнерам САЛза надану можливість українським ЦАЛ долучитись до світової сім'ї аніматорів. Величезний досвід розбудови громадянського суспільства, напрацьований протягом сторіччя сотнями організацій різних країн, тепер стає доступним для українських аніматорів, які роблять перші кроки на шляху здійснення змін. Ми відчули себе у великій дружній сім'ї однодумців, колег. Ми впевнені, що наша ініціатива щодо впровадження в Україні моделі Центру активності локальної (ЦАЛ) в місцевих осередках культури є вірним кроком на шляху демократичного розвитку нашого суспільства. **Будинок культури як ЦАЛ - це неперевершено.**

*Учасники засідання Європейського
представництва IFS. Гданськ, Польща. 2005.*

У Польщу - за досвідом

Важливою
сходиною в
розвитку
мережі ЦАЛ України
став

спільний
міжрегіонального Центру
підтримки творчих
ініціатив
(м. Кіровоград) та Центру
Активності Локальної
(CAL)

Польща)
українська школа
громадських аніматорів".

Наші польські колеги давно вже працюють за програмою "Через відродження закладів культури до розвитку громадянського суспільства". Почали вони з освітніх програм, у результаті чого серед працівників культури поступово почали з'являтися громадські аніматори, тобто люди, які свою діяльність розуміють набагато ширше, ніж проведення концертів, фестивалів тощо. Такі спеціалісти виявилися настільки необхідні суспільству, що невдовзі було створено "Школу громадських аніматорів", де проходять навчання без відриву від основної роботи директори Будинків культури, бібліотек, методисти, бібліотекарі, соціальні працівники і ін. З допомогою методів, освоєних у школі, аніматор може визначити проблему, що виникла або існує в громаді, зрозуміти, які сили можуть бути зацікавленими у її вирішенні, а потім об'єднати ці сили і надихнути їх на вирішення проблеми. Власне таких людей і називають аніматорами. Вони виконують функцію анімації, тобто "оживлення" громади. Аніматори знайомлять між собою лідерів різних громадських організацій, допомагають їм знайти ресурси для втілення в життя корисних проєктів, сприяють співпраці третього сектору (НДО) із державою, активності всіх вікових та соціальних верств населення для вирішення проблем громади. Таким чином поступово польські заклади культури перетворилися у Центри активності громади.

Безумовно, потреба в таких перетвореннях і таких спеціалістах є і в Україні, тому кілька представників закладів культури та НДО з Дніпропетровської, Кіровоградської та Миколаївської областей, серед яких була і я, з надзвичайною увагою вивчали польський досвід. Заняття проводили досвідчені тренери із Польщі Мачей Живно та Яцек Гральчик разом із представником Центру Активності Локальної з Варшави і одночасно перекладачем Оленою Хоткевич. Мачей та Яцек, які зараз займають високі посади в органах місцевого самоврядування і тісно співпрацюють з громадськими організаціями своїх

міст, у минулому теж працівники культури, тому спілкування з ними було особливо цікавим і корисним.

Своєрідним підсумком навчання в Школі було запрошення для її випускників на стажування в Польщу. Ми побували на щорічному Форумі Центрів Активності Локальної, у якому взяло участь близько 150 активістів CAL із різних міст Польщі та два представники подібних центрів з Англії. В невимушеній обстановці бази відпочинку поблизу мальовничого містечка Ілава польські аніматори демонстрували нові форми роботи, спілкувалися, розповідали про здобутки та недоліки в своїй роботі, ділилися досвідом один з одним та з своїми новими закордонними колегами.

Звісно, Польща на кілька кроків попереду у справі розвитку громадської активності, і нам було

Форум Центрів активності локальної.

Польша, липень, 2005

4

чому повчитися у наших нових друзів. Приймали нас польські колеги дуже добре, намагалися з кожним завести дружні, партнерські відносини, цікавилися подіями в нашій країні. Ми, в свою чергу, теж розповідали їм про себе, знайомили ч нашими звичаями і традиціями. Ми навіть не сподівалися, що так багато людей зацікавиться нашим семінаром "Артистична Україна", де ми представляли мистецтво петриківського розпису. Всі дуже уважно слухали наші розповіді, а потім разом з нами створювали малюнок дружби, який став символом єднання двох дружніх держав.

Цей семінар ще раз підтвердив, що мистецтво може зближувати людей різного віку, різних професій і різних країн, і навіть мовний бар'єр не став нам на перешкоді.

Вручаючи нашій делегації сертифікати про закінчення польсько-української школи громадських animatorів" президент САЛ Богдан Скшипчак наголосив, що цей проект став серйозним кроком на шляху налагодження дружніх та партнерських зв'язків між українськими та польськими animatorами.

З Польщі я повернулася не тільки з багажем нових знань, приємних вражень від зустрічей з цікавими людьми, але і з бажанням працювати по-новому для того, щоб змінити наше життя на краще.

*Людмила КОСТЕНКО,
керівник Царичанської районної
організації "Берегиня"
тел.: (05690) 2-24-95*

Початок нових проектів

Про рух animatorів в Польщі ми дізналися чи мало під час тренінгів, які проводились в Україні в рамках Польсько-української Школи animatorів. Але хто такі

animatorи ми зрозуміли, коли потрапили на Всепольський Форум animatorів. Близько 150 енергійних, емоційних, ініціативних місцевих активістів переповнили своєю енергією містечко Ілава. Ідеї і проекти, які народилися в ньому середовищі дуже швидко втілені в життя. Так здійснилась і наша мрія, і ми вже через три місяці знову зустрілися з нашими партнерами в польському м. Бжеше. Тут 10 українських animatorів, експертів Соціальної лабораторії ЦП ТІ не лише вивчали досвід діяльності польських центрів активності локальної, а й створили партнерства між польськими та українськими ЦАЛ, підписали відповідні угоди про співпрацю. А animatorи Олександрії та Бжеше створили ініціативу про партнерство своїх місцевих громад.

Разом ми зробили віночки: червоно-білий та жовто-блакитний. Вони стали символом польсько-українського партнерства ЦАЛ. Ми впевнені, що у всіх вистачить енергії для реалізації започаткованих в добрий час ініціатив. Адже ми тепер animatorи.

Підписання угод про партнерство.

*Олена Пергун,
президент Миколаївського
Центру сприяння суспільним інноваціям*

*Тел. (0512) 55 89 85
Миколаїв, Центр сприяння суспільним
інноваціям*

Аніматори літають.

Група українських аніматорів відправляється на стажувальний візит в Польщу

Вищою нагородою для аніматорів польського міста Бжеще є "крила". Саме такий вигляд має головний приз щорічного конкурсу «Аніматор року». Можливо це крила ангела. Можливо могутні крила птаха, які допомагають аніматору буквально літати між безліччю невідкладних справ. Саме такі крила подарував 10 українських аніматорів Міжнародний Фонд "Відродження" для здійснення стажу вального візиту в польських центрах активності локальної (CAL). Групу з десяти аніматорів - експертів з впровадження моделі ЦАЛ в Україні в рамках програми соціальної лабораторії, склали директори обласних та районних бібліотек, будинків культури, громадських центрів, заступник начальника обласного управління культури, завідувача районним методичним центром клубної роботи. Відлучитися на тиждень від справ нелегко. Але крила занесли в місто мрій. Так, тут ми побачили осередки культури, про які мріють тисячі українських громад. І не тільки чудові організації культури, а багато різних

які разом перетворюють невеличке містечко в казку. До осередку культури в польському містечку Бжеще делегація ЦАЛ України дісталась пізно ввечері. Ніхто в таку годину вже не очікував побачити ніяких програмних заходів. Але в місцевому будинку культури (Осередок Культури - ОК) кипіла робота: працювали клуби, програмні групи, художні колективи, клуб спортивного танцю, дизайнери готували вестибюль до Різдва... У команди ОК робочий день ще продовжувався. І це тому, що приїхали гості з України. Гак працюють завжди. Адже осередок культури, який працює за програмою САБ (центру активності локальної). (місцем, де громада може завжди знайти для кожного заняття за захопленням. CAL, - це місце самореалізації для небайдужих, майстерня ідей, місце для спілкування і підтримки різних ініціатив громади.

Приміщення ОК буквально потопав в зелені. Тут завжди тепло. Про проблему опалення ніхто навіть не знає. В програмному відділі (організаційний, інформаційно-методичний супровід проектів САБ) українським колегам розповіли про проекти, які зараз здійснюються САБ в партнерстві з різними організаціями та ініціативами. Ми зрозуміли, що тижня, щоб все побачити, нам буде мало. Директор ОК - Тереса Янковська професійний аніматор програми CAL (пройшла 2-х річний курс навчання в першій групі громадських аніматорів в Варшаві). Тереса була кандидатом на посаду бургомістра. До виборів залишалось менше тижня, але вона завжди була на робочому місці, про виборчі перегони не піклувалась. Тересу поважає вся громада, бо вона для неї живе. (Тереса Янковська стала бургомістром гміни Бжеще Мало польської о воєводства, але про це ми дізнались вже

дома.)

Головний приз щорічного конкурсу «Аніматор року» та «Спонсор – аніматор».

Тереса Янковська з групою стажерів в програмному відділі САГ місцевого осередку культури м. Бжеще, Польща

соціальних ініціатив.

Створений локального партнерства

Токажем

*Івана Стиковска,
мерія Бжеще.*

НДО працюють як волонтери на створення суспільно добра. НДО виконують завдання органів влади на

основі

конкурсів. Відносини між НДО і органами влади регулюються законом про організації суспільної користності". Цей закон сприяє розвитку взаємодії влади з громадськістю. Влада має кошти в бюджеті для фінансування діяльності НДО. Навіть окремі кошти є в розпорядженні мера на ці цілі. Регулярно проводяться конкурси грантів для НДО за різними проблемними напрямками, визначеними громадою.

Громадяни мають право 1 % своїх доходів перераховувати НДО суспільної користності.

І НДО можуть також здійснювати господарську діяльність, кошти від якої спрямовуються на реалізацію статутних завдань.

Відділ мерії по роботі з громадськістю проводить навчання для НДО по фандрейзингу, використанню нового Закону, отриманні коштів від ЄС тощо. Мерія надає також приміщення для проведення різних заходів.

План роботи мерії з НДО створюється разом з громадськістю, затверджується міською радою.

15 2005 році бюджет підтриманих мерією проектів НДО склав 394 000 злотих (15 проектів).

Мерія також проводить різні заходи : Молодіжний турнір активний учасник громадянського суспільства".

Конкурс музикальної поезії тощо..

Зустріч з
комендантом
міської служби
порядку
Кшистофем

Кшистоф Токож.

В Центрі спостереження служби порядку.

Обв'язки служби порядку безпека жителів і міни Бжеще. В рамках кодексу і місцевою законодавства , служба порядку є в розпорядженні мера. Успіх діяльності служби по зменшенню злочинності належить від співпраці з активістами, молодими лідерами, жителями. Спільні програми спрямовані на профілактику порушень. Програма «Безпечна гміна Бжеще» реалізується за ініціативи та спільно з CAL. Успішні і інші програми, які здійснюються службою порядку: «Безпечна дорога в школу», «Безпека дітей в контактах з незнайомими людьми», поведінка в небезпечних ситуаціях», агресія і насилля серед ровесників", здоровий спосіб життя, дозвілля і відпочинку", „Притулки для бездомних тварин" (в школах збирають відходи продуктів для бездомних тварин притулків, які утримує служба порядку) тощо. Профілактика злочинності в місті здійснюється шляхом впровадження електронної системи спостереження за подіями в різних місцях міста. Все, що діється в місті видно на моніторах в дільниці служби і фіксується. Всі в місті про це знають. Тому порушувати порядок бажання немає, нічого не можна приховати. І справляється з такою системою всього одна людина. Головний результат співпраці служби порядку і CAL. зміна іміджу поліції та покращення відношення жителів до неї.

Проект „В будинку Андерсена”.

(Штат бібліотеки - 5 осіб.

Бюджет - 300 000 злотих, 4000 читачів, 45 000 книг.)

Бібліотека - центр спілкування і інтеграції громади за різними проблемами
Форми роботи бібліотеки і

навчання і рекреація, конкурси, спектаклі, зустрічі, авторські зустрічі, виставки, створення літературних творів дітьми тощо. Проект зустріч під буквою", для маленьких дітей, які ще не читають, з солодощами, грою, казками, завжди приваблює клієнтів.

Проект „В будинку Андерсена" створено для дітей з фізичними вадами.

CAL
проводить в
(, ШКОЛИ
тематичні
заняття
(інтегрований
клас).

Проект «Квітучі канікули» - це успішна ідея Еви Романов (CAL. Квідзин). Проект став традиційним (продовжується 7 років.)

Проект спрямовується на вирішення проблеми чистого середовища через різну діяльність ОК, направлену на всіх жителів, особливо на самих маленьких, щоб формувати свідоме ставлення до природи. Програма реалізується в співпраці з Комунальною службою, НДО „БІОС", лісництвом, клубом скаутів, клубом лісу, теплицями, квітковими магазинами. Еко театр", Еко - весна", Пантоміма (Еко тематика), майстер-класи по виготовленню еко-паперу, „з природи для культури", краєзнавчі екскурсії, тварини це не річ". Зліт молодих екологів, Еко школа", конкурсі по збору втор сировини, екскурсії в ліс, на річку, пасіку, малюнки на асфальті, тощо - далеко не весь перелік заходів. Цілі проекту: ековиховання через гру, інтеграція, активізація громади, еко-свідомість. Проблем спалювання сухої трави.

Спалювання трави проблемою, адже [згорає гумус, який сприяє утворенню сприятливого ґрунту для росту культурних рослин. На опаленій площі ростуть тільки бур'яни, (в т.ч.

амброзія) Амброзії в Бжеше немає вже багато років. Всі постійно працюють в напрямку благоустрою і екочистоти. Існує система штрафів для підприємств, які забруднюють середовище. Еко - НДО здійснюють альтернативний контроль за забрудненням середовища. Суть проекту полягає в тому, що діти створюють лікувальний пластир"для опалених полян, на якому малюють, якою вони хочуть бачити опалену поляну, розстеляють його на місцях спалювання сухої трави. Тепер в міні кожен, хто володіє земельним участком, зобов'язаний мати контейнер для мукора, який потім вивозиться на мусорпереробний завод. Спалювання заборонено. (Бюджет програми - за рахунок в зносів дітей - 30 злотих)

Матеріально-технічне забезпечення діяльності САБ.

В ОК є власний відділ дизайну і реклами, відділ маркетингових З послуг, які і забезпечують всю діяльність CAL. Є обладнання для розробки і

тиражування. У відділі реклами і маркетингу.

В одному ОК зосереджено всі культурні об'єкти (будинок дитячої творчості, методичний центр, головна бібліотека (бібліотечна мережа розмішена в школах, та інших установах по принципу наближення послуг до різних груп читачів), гуртки технічної творчості, палац юнаків, тощо).

Заняття по рукоділлю - розвиток взаємозв'язків в громаді. - Майстер-класи.

Заходи в сфері культурної активізації спільноти.

Концерт народних колективів.

І на балансі ОК знаходиться Спортивний комплекс, Басейн, які передано на конкурсній основі.

Зрозуміло, що об'єднано і бюджет (більше 1 млн доларів) і матеріально-технічна база. Тому тут немає проблем з теплом, забезпеченням.

Крім того, рівень взаємодії всіх підрозділів дуже високий. Українські експерти відчули цю відмінність. Важливо зазначити, що це не є монополізація. Все здійснюється на конкурсній основі, з дотриманням принципів прозорості, участі громади, ефективності.

Магазин - відеотека в будинку культури Бжеше.

CAL- це технологія вирішення місцевих проблем через інтеграцію, активізацію громади, організацію соціальної взаємодії.

Ми маємо багато цікавих матеріалів щодо діяльності польських колег (програми, буклети, рекламні диски, методичні матеріали та розробки). Звертайтеся в ЦПТІ та всіх учасників стажування. Ми також будемо поступово перекладати та розмішувати матеріали стажування на наших сайтах.

Валентина
Портна

**Громада - це Я. 2000 Я -
громада моя.**

Однією з успішних справ Олександрійською ЦЛЛ стала участі рото попівської громади у конкурсі Українського Фонду соціальних інвестицій (УФСІ). Ідея ця виникла ще навесні, коли УФСІ оголосив про відкриття конкурсу па підтримку проектів по вирішенню соціальних проблем у сільській місцевості для громад Олександрійською району. УФСІ вже кілька років успішно працює в Україні, а для Кіровоградщини така можливість надається вперше. В результаті кількомісячної підготовчої роботи відрізних громад Олександрійського району на конкурс було подано 24 проекти з яких Фонд відібрав для фінансування дев'ять. Але отримати ці кошти можна лише за умови, що кожна громада збере самостійно 10% від суми, яку просить у Фонду, до того ж у досить стислі строки. Зрозуміло, що для того, щоб виконати цю умову, громада повинна виявити свою згуртованість, громадянську свідомість та впевненість у спільно обраній меті.

- Це абсолютно нормальна умова, - пояснює перший заступник голови Олександрійської райдержадміністрації Андрій Коломійцев, - адже ми не можемо весь час бути тільки споживачами, чекати поки хтось прийде і вирішить наші проблеми. Це повинна бути наша спільна справа, і кожен Т мас відчувати себе причетним до вирішення проблеми.

Честь першими захищати свій проект і, власне, право називатися ГРОМАДОЮ, а не просто сукупністю людей, що мешкають на одній території", випала жителям с. Протопопівка.

Навесні на загальній сільській сходці вони одностайно вирішили, що перш за все повинні створити своїм дітям нормальні умови для навчання, адже приміщення школи дуже

старе і давно потребує капітального

ремонту, до того ж між двома корпусами школи немає теплого, переходу і в зимовий час діти дуже часто хворіють на застуду, а відсутність.

водоводу та теплого санвузла санітарні лікарі взагалі вважають неприпустимими для дитячої здоров'я.

- Над проектом ми працювали з ентузіазмом, відчуваючи підтримку односельців, - говорить керівник ЦЛЛ, голова ініціативної групи по впровадженню проекту Покращення якості освітніх послуг у с. Протопопівка" Валентина Портна. - Але виникли деякі труднощі. Ми ніс ніколи не збирали такі великі кошти (65 000 грн.), були певні сумніви щодо того, як вони будуть використані і тому подібне. Але ми все це подолали і потрібні кошти були зібрані в строк. Валентина як директор Прогопопівського будинку культури вже кілька раз брала участь у навчальних семінарах та інформаційних сесіях, які проводив Олександрійський ПАЛ в рамках Національної програми трансформування місцевих закладів культури в центри локальної активності, яку впроваджує міжрегіональний Центр підтримки творчих ініціатив, тому вирішила на практиці застосувати знання основних принципів активізації громади і справа пішла, а коли виникли труднощі, знала куди звертатися по допомогу. Олександрійський районний благодійний інформаційно-консультаційний центр, що працює за програмою ЦЛЛ (президент

Тетяна Ш о колова), підтримав що ініціативу, Разом спланували програму заходів, які сприяли б пошкваленню збору коштів. Одним з таких схилів став благодійний м а р а ф о н «Ширше доброчинства! Ранок добрих справ настав", на який приїхали п р е д с т а в н и к и

р а й д е р ж а д м і н і с т р а ц і ї, обласних засобів масової інформації та громадських організацій. Не словом, а ділом виявили свою зацікавленість у здійсненні цього проекту також учні школи. Прямо у приміщенні клубу вони влаштували

виставку-ярмарок сувенірів, виготовлених своїми руками, а зароблені гроші тут же вкидали у скриньку для благодійних внесків, адже вони дуже хочуть вчитися у гарній і затишній школі. Благодійний марафон було спрямовано на те, щоб розбудити активність не тільки тих, хто зацікавлений у ремонті нашої школи, а й всіх жителів нашої області, дати їм зрозуміти, що є шляхи вирішення їхніх проблем, треба тільки бажання їх вирішити спільними зусиллями.

тел.: (05235) 6-22-05 Валентини Портна, с.
Протопопівка

Ерік Бойл, Регіональний директор Фонду Євразія в Україні та Олена Саєнко, координатор програм Фонду Євразія в кіровоградському ресурсному центрі.

Ресурси для розвитку громад.

Ідея впровадження в Україні моделі ресурсного центру для регіональних НДО належить саме Фонду Євразія. Впродовж кількох років Фондом Євразія за рахунок коштів USAID та Фонду Ч.С.Мотта здійснювалась Програма інституційного розвитку ресурсних центрів для НДО. 16 ресурсних центрів в різних регіонах України реалізували ряд плідних проектів на користь організацій громадянського суспільства. Але Програма завершилась. І, не зважаючи на актуальність та ефективність, більшість громадських організацій, які виконували функції ресурсних центрів, не змогли надалі забезпечувати необхідними ресурсами таку діяльність. Цього разу інформаційну сесію про грантові програми Фонду Євразія організовано Кіровоградським ресурсним центром, який успішно діє на базі обласної бібліотеки для юнацтва. Це громадська організація «Відкриті двері», яка в партнерстві з бібліотекою реалізує програму Центру активності локальної та виконує функції ресурсного центру для громадських ініціатив регіону.

Модель ресурсного центру в Кіровоградській області запроваджено Центром підтримки творчих ініціатив (ЦПТІ) в 1999 році в рамках Програми Фонду Євразія. В рамках цієї ж Програми ЦПТІ розроблено Стратегію ресурсного забезпечення локальних ініціатив громадськості з місцевих джерел, яка визначила модель Центру активності локальної (ЦАЛ) на базі місцевих закладів культури найбільш життєздатною. ЦПТІ для впровадження інноваційної моделі ЦАЛ в масштабах України започаткував довгострокову програму «Соціальна лабораторія». Соціальна лабораторія вивчає існуючий вітчизняний та міжнародний досвід, апробує, адаптує, технологізує та створює умови для впровадження ефективних

соціальних технологій. З метою оптимізації процесу впровадження інновацій, в трьох регіонах України створені експериментальні площадки соціальної лабораторії, на яких забезпечується випереджувачий розвиток демонстраційних моделей. Модель ЦАЛ, функції якого (як і ресурсного центру) інтеграція, активізація, мобілізація місцевої громади, інформаційно-методична, організаційна підтримка НДО, успішно апробована в трьох регіонах України. Кіровоградська обласна бібліотека для юнацтва ім. Бойченка (експериментальна площадка соціальної лабораторії), якій ЦПТІ передав відпрацьовані функції ресурсного центру, стала одним з перших закладів культури, який почав працювати за програмою ЦАЛ по-новому. Директор бібліотеки Лариса Савченко не боялась експериментувати, за короткий час змогла організувати діяльність свого закладу за програмою ЦАЛ, використовуючи успішний вітчизняний та міжнародний досвід роботи неприбуткових організацій соціальної сфери в умовах ринку. Результати вражають. А якщо говорити про відому модель ресурсного центру, то кіровоградцям можна позаздрити. Команда ЦАЛ, що діє в бібліотеці, орієнтується я на потреби громади і творчо ставиться до своєї діяльності. Тому саме тут гуртуються громадські активісти, народжуються нові ініціативи і партнерства. Тут можна отримати інформацію та консультацію щодо діяльності ОГС, Інтернет послуги тощо. Тут здійснюються цікаві проекти, які згуртовують однодумців та вирішують різні соціальні проблеми. Діяльність цього закладу є взірцем для сотень осередків культури України, які прагнуть стати потрібними в своїх громадах.

Ресурсні центри для ОГС України, як показали результати евалюації, є життєво необхідними. І вони можуть успішно діяти в рамках програми Центру активності локальної, як симбіоз місцевого осередку культури і громадської організації.

Важко переоцінити роль Фонду Євразія, який надав тривалу послідовну підтримку в створенні української моделі ресурсного центру чим відкрив для України шлях для створення таких інституцій, які здатні забезпечити сталий розвиток громадянського суспільства. Адже в Україні близько 38 000 закладів культури можуть трансформуватися в центри громадської активності. В нашій країні є величезний ресурс, який необхідно спрямувати на розвиток громадянського суспільства.

*Фонд Євразія: Тел.
+380 44 200 38 24
www.eurasia.kiev.ua
www.eurasia.org*

*«Відкриті двері», м. Кіровоград Лариса
Савченко, тел. (0522) 22 74 45; Ольга
Прядко, тел. (0522) 22 77 93;*

Виїзні сесії Академії соціального розвитку громад.

*Олександрія,
Кіровоградська
область.*

Селу потрібні аніматори.

Академія соціального розвитку громад зібрала активістів Олександрійщини навколо проблем соціально-економічного розвитку району.

Олександрійський Районний благодійний інформаційний центр, який працює за програмою Центру активності локальної, організував круглий стіл за участю голови Олександрійської райдержадміністрації Володимира Коношенка, заступника голови райдержадміністрації

Г.В.Сакари, представників місцевих ЗМІ, громадських організацій, бізнесу, організацій соціальної сфери. Витратити час на знайомство не прийшлося: всі зустрічаються не вперше. І цього разу постало питання, як допомогти сільським громадам «тримати гранти Українського Фонду соціальних Інвестицій. Тримали не готові надати необхідної підтримки ініціативам місцевих активістів, традиції благодійництва давно забуті, громадська активність на селі на низькому рівні. Зусилля ініціативної групи села Протопопівки (населення близько 2000 чол.) зібрати необхідні 32 тисячі гривень для початку проекту були майже безрезультат спостерігали за подіями у сусідів. Можливо такі погрібні кошти так і не прийдуть в район? Вихід

знайдено разом. Проблема постала на регіональному рівні. Патріотизм, солідарність, взаємодопомога... Благодійний марафон, який організовано сільським будинком культури, що працює як ЦАЛ, стартував в селі Протопопівка, блискучою перемогою вселив оптимізм в серця односельчан і сусідів.

Команда ЦАЛ, що працює в районному будинку культури, зазначила, що вона вже може не лише організувати роботу свого осередку, а й допомогти колегам з сільських закладів культури впровадити нові методи роботи в громаді.

*Тетяна Шоколова, президент ОРБІКЦ
Тел. (05235) 2-23-00.*

Досвід впровадження моделі ЦАЛ - колегам.

*Завідувач
відділом
культури
Воропаєва Н. М.,
Директор РБК
Барвінський О. Я.*

Олександрійський районний будинок культури завжди намагається розібратись в усьому новому та впровадити інновації в своїй роботі. Саме тому він став демонстраційною моделлю ЦАЛ в національній програмі Соціальної лабораторії. Більше роботи - більше можливостей. Приміщення будинку культури щойно відремонтовано. Персонал будинку культури мав можливість навчатися за програмами школа лідерів". Польсько-українська Школа аніматорів та ін.. В історію будинку культури увійшли успішні проекти.

стажування в польських ЦАЛ, започаткування партнерства громад тощо. Успішний досвід роботи Олександрійського районного будинку культури прийшли вивчати колеги: директори районних будинків культури Кіровоградської о регіону. Здається, сумніви колег щодо результативності інноваційних підходів в діяльності місцевих осередків культури та впровадження моделі ЦАЛ вдалось розвіяти

*Надія Лісняк,
заступник начальника
Кіровоградського обласного
управління культури*

Центр активності локальної в Новгородці.

Новгородківський районний будинок культури є учасником національної програми розвиток соціальної взаємодії громадських організацій та державних закладів культури" з самого початку. В 1999 році, коли вперше в Новгородці будинок культури зібрав місцевих активістів для навчання в 2-х річній школі Лідерів", що проводилась в рамках проекту Центру підтримки творчих ініціатив, виявилось, що в районі майже немає НДО. Багато прийшлося попрацювати Надії Лісняк- завідуючій районним відділом культури, щоб не відставати від інших міст області. Надія змогла зібрати і підготувати компетентну команду з числа місцевих активістів та організувати громадський центр активності локальної, який сьогодні є експериментальною площадкою Соціальної лабораторії та здійснює випереджуючий розвиток моделі ЦАЛ в національній програмі. Надія є експертом Соціальної лабораторії, учасник першої польсько-української Школи аніматорів, пройшла курс

Тренінг в Новгородківському ЦАЛ

навчання в програмі підготовки консультантів ЦАЛ та стажування в польських ЦАЛ. Зараз Надія Лісняк заступник начальника обласного управління культури. В Новгородці виростила хорошу заміну. Надія вважає, що на новій посаді вона матиме ще більше можливостей, що б поширювані набуті знання та досвід серед колег - працівників місцевих закладів культури. І вже в перший місяць своєї роботи в управлінні культури встигла зібрані завідуючих районними відділами культури на сесію Академії соціальною розвитку громад, щоб активізувати процес впровадження інноваційної моделі ЦАЛ, розповісти про власний та польський досвід. А ще напередодні новорічних свят, в останні дні роботи в Новгородці, Надія встигла організувати навчання для місцевих активістів в рамках програми Академії соціального розвитку громад. Зараз організацією діяльності ЦАЛ в Новгородці займається Людмила Тищенко, також компетентна, активна, творча, емоційна, пройшла спеціальну підготовку для консультантів ЦАЛ. Це справжні громадські аніматори місцевих громад.

Надія Лісняк

Тел. (0522) 2205 50

Виїзна сесія Академії соціального розвитку громад

*Центр активності локальної,
Новгородка, Кіровоградська обл.
Людмила Тищенко*

*тел.(05241)9-10-98,
9-15-18*

Новий імідж будинку

культури.

тури.

*Світлана Губарева,
Вознесенський ЦАЛ*

Будинок культури, який працює за програмою ЦАЛ. - це дуже потужний ресурс для підтримки найрізноманітніших ініціатив місцевих активістів. Культпрацівники мають гарний досвід організації масових заходів. Треба тільки спрямувати його на потреби людей.

В місті Вознесенську відбулася Перша виставка соціальних проектів

15 грудня 2005 р. в міському Будинку культури пройшла Перша виставка соціальних проектів громадських організацій та благодійних фондів м. Вознесенська. Виставка була організована місцевою громадською організацією «Агентство економічного розвитку м. Вознесенська» при фінансовій підтримці Східноєвропейського демократичного центру EEDC в

рамках реалізації програми «Молодіжні організації як представники інтересів місцевих громад в Україні».

Головною метою даної виставки були презентація ініціатив активних мешканців міста, у вигляді соціальних проектів, для представників місцевої влади, бізнесу та громадськості м. Вознесенська

Виставка розпочалася з ознайомлення зі стендами організацій, на яких були розміщені короткі описи соціальних проектів, фотографії та художні витвори пов'язані з діяльністю організацій. Учасники виставки в холі проведення експозиції мали змогу ознайомитися з наступними проектами:

Громадська організація "Союз організацій

інвалідів **України**" - проект "Соціальна адаптація дітей з обмеженими фізичними можливостями "Повір в себе", який передбачає створення швейного міні-цеху для навчання дітей, соціальну реабілітацію і об'єднання дітей з обмеженими фізичними можливостями в колектив, розвиток професійних здібностей до шиття, виховання почуття корисності суспільству.

Проект "Повір у себе

Вознесенська міська рада завжди приділяє пильну увагу, надає різнопланову і всемірну підтримку суспільним ініціативам. Громадські організації можуть, при бажанні, не тільки виступати в ролі реального партнера органів місцевого самоврядування і державних структур у вирішенні соціальних проблем, але також стати противагою бюрократичного апарату. Мені приємно підкреслити, що громадський рух в нашому місті по праву заслуговує особливе визнання не тільки на регіональному і національному рівні, але й за межами України.

Міський голова Гержов Ю.І.

Депутат міської ради Новосадова Т. П.

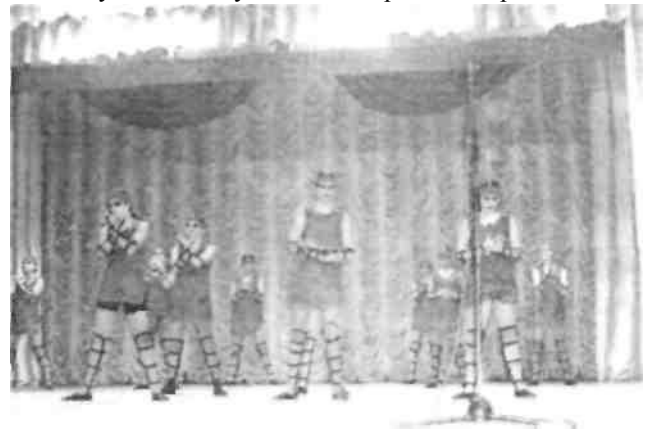
Вознесенська міська громадська організація "Асоціація сімейної медицини" представила проект "Участь громадськості в управлінні галуззю охорони здоров'я міста", направлений на залучення мешканців до контролю за якістю медичних послуг в м. Вознесенську. В результаті реалізації проекту буде створена громадська рада, до складу якої увійдуть представники громадськості, мешканці міста.

Ініціативна група виступила з проектом "Інститут рятування сім'ї, мета цього проекту - попередження насильства в сім'ї.

Центр дитячої творчості з проектом "Світ творчості", направлений на залучення обдарованих дітей до створення картин зі шкіри й природних матеріалів, їх презентація через мережу Інтернет. Проект супроводжувався чудовою презентацією виробів зі шкіри (картини, аплікації).

Благодійна організація "Інтелект" (ЗОШ №8) запропонувала на розгляд учасників виставки свій проект, направлений на створення студії інтелектуальної та художньої творчості "Гармонія".

Міський благодійний фонд "Оберіг" ЗОШ № 7 представив проект "Знай сьогодні, щоб жити завтра", мета якого - сприяння вирішенню проблеми розповсюдження наркоманії та ВІЛ-інфекції серед молоді м. Вознесенська шляхом підвищення рівня інформованості учнівської молоді міста щодо зазначених проблем через організацію діяльності інформаційно-консультативного центру з проблем наркоманії та ВІЛ/СПІД.

Громадської організації "Отогава-до"

- проект "Створення центру до пологової підготовки "Марія", яким передбачено створення центру психологічної та фізичної підготовки молодих батьків до пологів і народження дитини.

Громадська організація "Центр активності локальної "Сузір'я" з проектом "Благодійник року", направлений на визначення та нагородження найбільш активного до здійснення благодійної діяльності громадянина м. Вознесенська.

Фонд сприяння розвитку гімназії презентував свій проект, направлений на забезпечення доступу дітей до ресурсів мережі Інтернет.

Громадська організація "Агентство економічного розвитку м. Вознесенська" представила проект "Створення Молодіжної Академії Лідерів". Мета проекту - створення умов для самореалізації молоді в рідному місті.

Більшість проектів були презентовані у вигляді маленьких театралізованих сценок студентами Вознесенського коледжу МДАУ. Дякуємо за ініціативну підтримку та допомогу в проведенні Першої виставки соціальних проектів танцювальному колективу та студентам, представникам груп 28, 38, 36, 45 Вознесенського коледжу МДАУ, танцювальному колективу Центру дитячої творчості "Ера".

Особливу подяку в організації Виставки соціальних проектів ГО "Агентство економічного розвитку" висловлює міському голові Гержову Ю.І., директору Вознесенського коледжу МДАУ Лукову В. Д. художньому керівнику Губаревій С.Є.

Після закінчення Виставки соціальних проектів було проведено "круглий стіл" із залученням представників громадських організацій, благодійних фондів, представників бізнесу, місцевої влади. Одним із результатів засідання "круглого столу" було рішення створити в місті "Клуб громадських організацій та благодійних фондів міста", перше засідання якого відбудеться 22 грудня 2005 р. о 15.00 в приміщенні дитячої музичної школи. Запрошуємо представників громадських організацій та благодійних фондів до співпраці. Планується, що подібні виставки будуть проводитися щорічно.

**м. Вознесенськ, вул. Леніна, 41, тел. 4-25-01.
Фролова М.А., директор громадської організації "АЕР".**

Благодійного фонду "Соколи" - проект "Створення "гарячої телефонної лінії - лінія допомоги" по наданню безкоштовної юридичної допомоги (консультації) місцевій громаді, студентами юридичного факультету Вознесенського коледжу МДАУ.

Міська благодійна організація "Джерельце" ЗОШ № 4 підготувала проект "Збережемо ліс-легені міста!". Мета-поширення природоохоронної роботи серед Вознесенської громади, залучення молоді міста до вирішення екологічних проблем.

Міська громадська організація "Асоціація підприємців м. Вознесенська" - проект "Бізнес має право", мета якого - створити інформаційно-аналітичний центр як структурний підрозділ громадської організації "Асоціація підприємців м. Вознесенська" для підприємців міста, в т.ч. навчання підприємців-початківців основам складання бізнес-планів.

Інформаційна сесія Фонду Євразія. Кіровоград.

ЦАЛ, Вознесенськ, Створення соціальних проектів.

ЦАЛ, Олександрія. Віздна сесія Академії соціального розвитку громад.

ЦАЛ, Олександрія. Віздна сесія Академії соціального розвитку громад.

“Благодійний марафон” с. Протопопівка

Я дуже задоволений тим, що цього разу до нас приєднався ще один учасник-організація з України, а ця країна нас завжди дуже цікавила. Тепер Центр підтримки творчих ініціатив - новий член Федерації!

Мені здається, Україна пережила дуже визначні політичні зміни, і ці зміни принесли з собою сприятливі умови для розвитку демократії. Я впевнений, для України є дуже важливим бути членом Федерації, адже в нашій Федерації ми маємо членів, що представляють цілі національні мережі.

Ми надіємося, що вступ України до Федерації стане важливим кроком в розбудові місцевого громадського руху. Він допоможе українським об'єднанням громадян перейти до використання абсолютно нових підходів в розбудові місцевих громад. Федерація допомогатиме в цьому процесі.

Паул Влаар, віце-президент IFS (Європейське представництво), Нідерланди, NIZW.

Редакційна колегія:

**І. Батура, Л. Станкевич, Л. Абрамов
Т. Азарова, О. Пергун, Є. Ялова
Т. Шоколова, О. Барвінський**

Літературний редактор:

І. Батура

Технічне редагування:

А. Васіна,

Дизайн оболонки:

О. Пергун

Для листів:

ЦПТІ, а/с 4/30, м. Кіровоград, 25006,

Телефон/факс:

(0522)300312

Е-пошта:

rc@cpti.kr.ua

Веб-сайти:

www.presscat.org.ua,

www.soclab.org.ua,

www.ngo.org.ua

Керівник:

Станкевич Л. О.